

STAV ÚNIE
2018

Slobodné a spravodlivé európske voľby

#SOTEU

12. september 2018

„Chcem, aby v máji mohli Európania prijať politické rozhodnutia v spravodlivých, bezpečných a transparentných európskych voľbách. Riziko zasahovania a manipulácie je v súčasnom online svete väčšie ako kedykoľvek predtým. Je najvyšší čas, aby naše volebné pravidlá držali krok s digitálnym vekom a chránili tak európsku demokraciu.“

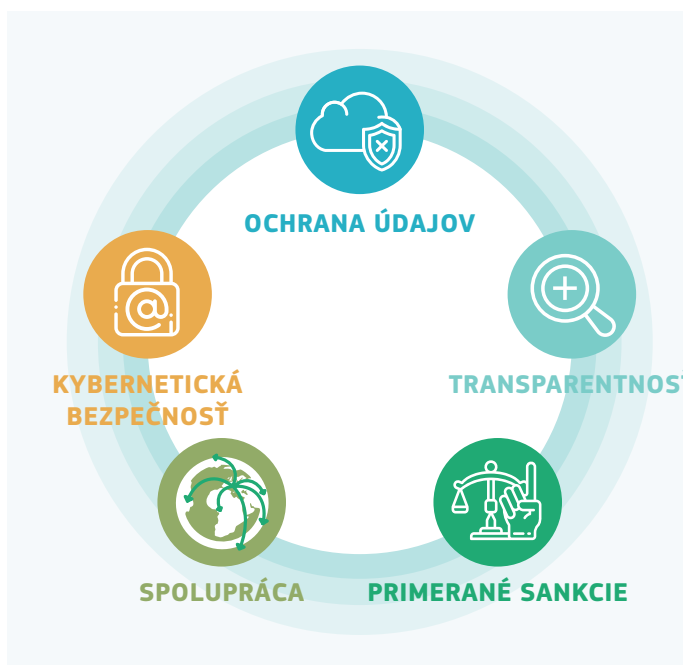
Jean-Claude Juncker, 12. september 2018

Súčasťou bezpečnostnej únie je zaistenie odolnosti demokratických systémov Únie. Predseda Juncker vo svojej výročnej správe o stave Únie preto oznámil súbor konkrétnych opatrení, ktorých cieľom je pomôcť zabezpečiť **slobodnú, spravodlivú a bezpečnú** organizáciu budúcoročných volieb do Európskeho parlamentu. Komisia dnes načrtáva potenciálne hrozby v súvislosti s voľbami a navrhuje národným vládam a vnútroštátnym orgánom, politickým stranám, médiám a digitálnym platformám, ako by ich mohli riešiť.

Navrhované opatrenia obsahujú:

- odporúčanie týkajúce sa sietí pre spoluprácu pri voľbách, transparentnosti na internete, ochrany pred kybernetickými incidentmi a boja proti dezinformačným kampaniam,
- usmernenie o uplatňovaní všeobecného nariadenia o ochrane údajov EÚ,
- legislatívnu zmenu sprísňujúcu pravidlá financovania európskej politickej strany.

Súbor opatrení na ochranu európskych volieb sleduje tieto ciele:

OCHRANA ÚDAJOV: posilnenie ochrany osobných údajov vo volebnom kontexte

TRANSPARENTNOSŤ: záruka transparentnosti politickej reklamy na internete

KYBERNETICKÁ BEZPEČNOSŤ: ochrana volieb pred kybernetickými útokmi

SPOLUPRÁCA: zlepšenie vnútroštátnej a európskej spolupráce v otázkach potenciálnych hrozieb v súvislosti s voľbami do Európskeho parlamentu

PRIMERANÉ SANKCIE: záruka toho, že volebné pravidlá budú dodržiavať všetci

OCHRANA ÚDAJOV

Nedávne odhalenia o pravdepodobnom zneužití osobných údajov vrátane prípadu Facebook a Cambridge Analytica poukázali na riziká niektorých činností na internete v súvislosti s volebnými procesmi.

Komisia pre európske politické strany, nadácie, vnútroštátne orgány organizujúce voľby, ale aj platformy sociálnych médií pripravila **usmernenia o tom, ako vo volebnom kontexte uplatňovať nové všeobecné nariadenie o ochrane údajov EÚ, ktoré sa uplatňuje od mája 2018.**

TRANSPARENTNOSŤ

Hoci sa mimo internetu pri organizácii volieb záruky a pravidlá, ako napríklad transparentnosť a strop volebných výdavkov, volebné moratórium a rovnaké zaobchádzanie médií s kandidátmi počas volebného obdobia uplatňujú, hrozí, že sa tieto pravidlá budú na internete obchádzať.

Komisia už začala pracovať na riešení problému s dezinformáciami na internete. Kódex postupov by mal zaväzovať online platformy a reklamný priemysel, aby zabezpečovali transparentnosť a obmedzovali možnosti cielenia politickej reklamy. Očakáva sa, že kódex bude schválený do konca septembra 2018. Do konca roka 2018 bude Komisia pozorne sledovať postup, hodnotiť dosiahnutý pokrok a analyzovať prvé výsledky kódexu.

Komisia ponúka orgánom, politickým stranám a nadáciám v krajinách EÚ **odporúčania** o tom, ako **zabezpečiť transparentnosť politickej reklamy**:

politické strany, nadácie a organizácie zaoberajúce sa kampaňou by mali občanom sprístupniť informácie o tom, koľko peňazí minuli na reklamu na internete počas kampane,

mali by jasne uvádzať, ktorá strana alebo skupina politickej podpory stojí za platenou politickou reklamou na internete,

mali by si s európskymi občanmi vymieňať informácie o tom, akým spôsobom je na nich šírenie takejto reklamy zacielené,

ak sa tieto zásady nedodržiavajú, členské štáty by mali uplatňovať príslušné volebné sankcie.

VNÚTROŠTÁTNA A EURÓPSKA SPOLUPRÁCA

Spolupráca rôznych aktérov zapojených do volebného procesu na vnútroštátnej úrovni a na úrovni EÚ pomôže odhaliť potenciálne riziká vrátane hybridných hrozieb v súvislosti s voľbami a rýchlo ich vyriešiť.

V apríli 2018 Komisia zorganizovala prvú výmenu najlepších volebných postupov medzi krajinami EÚ. V nadväznosti na ňu a v súvislosti s voľbami do Európskeho parlamentu v roku 2019 Komisia zriadi európsku sieť pre spoluprácu. V januári a apríli 2019 sa uskutočnia ďalšie dve stretnutia.

Komisia odporúča, aby orgány v krajinách EÚ zlepšili:

- ▶ **spoluprácu na vnútroštátnej úrovni** – každá krajina by mala vymenovať vnútroštátnu sieť pre spoluprácu pri voľbách s cieľom koordinovať úsilie jednotlivých orgánov (orgánov s právomocou vo volebných otázkach, orgánov zodpovedných za monitorovanie a presadzovanie pravidiel týkajúcich sa činností na internete). To im umožní rýchlo odhaľovať potenciálne hrozby v súvislosti s voľbami do Európskeho parlamentu a rýchlo presadzovať existujúce pravidlá, a to aj uplatňovaním sankcií;
- ▶ **spoluprácu na európskej úrovni** – každá krajina by mala vymenovať miesto jednotného kontaktu na účely vykonávania tohto odporúčania. Uľahčí sa tak výmena odborných znalostí a najlepších postupov medzi krajinami EÚ, a to aj v oblasti hrozieb, nedostatkov a presadzovania.

KYBERNETICKÁ BEZPEČNOSŤ

Kybernetické útoky predstavujú pre voľby, kampane, politické strany, kandidátov alebo systémy verejných orgánov riziko a mohli by ovplyvniť integritu a spravodlivosť volebného procesu.

Komisia spoločne s vnútroštátnymi orgánmi zodpovednými za kybernetickú bezpečnosť a Agentúrou Európskej únie pre sieťovú a informačnú bezpečnosť (ENISA) vypracovala prehľad, ktorý obsahuje osobitné usmernenie o hrozbách súvisiacich s kybernetickou bezpečnosťou. Súbežne s uvedeným odporúčaním Komisia navrhuje vytvoriť sieť kompetenčných centier kybernetickej bezpečnosti spolu s novým Európskym kompetenčným centrom s cieľom lepšie koordinovať dostupné finančné zdroje a zamerať ich adresnejšie na oblasť kybernetickej bezpečnosti, výskum a inovácie.

Komisia odporúča, aby:

- ▶ orgány v krajinách EÚ prijali technické a organizačné opatrenia na **riadenie rizík súvisiacich s bezpečnosťou sietí a informačných systémov**, ktoré sa používajú na organizovanie volieb do Európskeho parlamentu,
- ▶ orgány členských štátov zodpovedné za kybernetickú bezpečnosť uplatňovali vypracované usmernenie o hrozbách súvisiacich s kybernetickou bezpečnosťou.

PRIMERANÉ SANKCIE

Ak nejaká európska strana alebo politická nadácia poruší pravidlá ochrany údajov v snahe ovplyvniť výsledok volieb do Európskeho parlamentu, Komisia navrhuje **zaviesť peňažné sankcie vo výške 5 % ich ročného rozpočtu**. Okrem toho každá strana alebo nadácia, ktorá by bola uznaná za vinnú, nebude môcť požiadať o financovanie zo všeobecného rozpočtu Európskej únie v roku, v ktorom bola sankcionovaná. Tieto pravidlá bude presadzovať Úrad pre európske politické strany a európske politické nadácie. V prípadoch nedodržiavania zásad transparentnosti politickej reklamy by mali orgány členských štátov uplatňovať príslušné volebné sankcie.

Úrad pre publikácie

Print	ISBN 978-92-79-92204-6	doi:10.2775/07948	NA-01-18-838-SK-C
PDF	ISBN 978-92-79-92174-2	doi:10.2775/027634	NA-01-18-838-SK-N